



УНИВЕРЗИТЕТ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ МУЗИЧКЕ УМЕТНОСТИ
UNIVERSITY OF ARTS IN BELGRADE
FACULTY OF MUSIC

НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА

**ЗОРИСЛАВА М.
ВАСИЉЕВИЋ**

ЖИВОТ И ДЕЛО

Факултет музичке уметности
8. и 9. новембар 2019. године

АПСТРАКТИ

ABSTRACTS

SCIENTIFIC CONFERENCE

**ZORISLAVA M. VASILJEVIC
LIFE AND WORK**

Faculty of Music,
November 8th–9th 2019



УНИВЕРЗИТЕТ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ МУЗИЧКЕ УМЕТНОСТИ
UNIVERSITY OF ARTS IN BELGRADE
FACULTY OF MUSIC

НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА

ЗОРИСЛАВА М. ВАСИЉЕВИЋ – ЖИВОТ И ДЕЛО

Факултет музичке уметности, 8 – 9. новембар 2019.

АПСТРАКТИ

ABSTRACTS

SCIENTIFIC CONFERENCE

ZORISLAVA M. VASILJEVIC – LIFE AND WORK

Faculty of Music, November 8th–9th 2019

Београд/Belgrade

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Катедра за солфеђо и музичку педагогију

Научна конференција
ЗОРИСЛАВА М. ВАСИЉЕВИЋ – ЖИВОТ И ДЕЛО

Издавач

Факултет музичке уметности,
Центар за издавачку делатност

За издавача

Мр Љиљана Несторовска,
декан Факултета музичке уметности

Главни и одговорни уредник
Др Гордана Каран

Уредник

Др Ивана Дробни

Технички уредник

Мирјана – Мима Рилак

Дизајн корица

Небојша Васиљевић

Штампа

Тон плус, Београд

Тираж

60 примерака

ISBN 978-86-81340-15-8

Организација/Organisation

Факултет музичке уметности у Београду
Катедра за солфеђо и музичку педагогију/
Faculty of Music, Belgrade
Solfeggio and Music Pedagogy Department

Програмски одбор/Program Committee

Проф. др Гордана Каран, шеф Катедре за солфеђо и музичку педагогију, Факултет музичке уметности Универзитета уметности у Београду, Србија/PhD Gordana Karan, Full Professor, Head of Solfeggio and Music Pedagogy Department, University of Arts, Faculty of Music, Belgrade, Serbia

Проф. др Ивана Дробни, шеф Одсека за музичку педагогију, Факултет музичке уметности Универзитета уметности у Београду, Србија/PhD Ivana Drobni, Full Professor, Head of Music Pedagogy Department Council, University of Arts, Faculty of Music, Belgrade

Проф. др Гордана Стојановић, Универзитет у Београду, Србија/PhD Gordana Stojanovic, University of Belgrade

Проф. др Десанка Тракиловић, Педагошки факултет Универзитета у Источном Сарајеву, Бијељина, Република Српска, БиХ/PhD Desanka Trakilovic, Full Professor, University of East Sarajevo, Faculty of Pedagogy, Bijeljina, Republic of Srpska, Bosnia and Herzegovina

Проф. др Александра Милетић, шеф Катедре за методiku наставе музичке културе, Учитељски факултет Универзитета у Београду, Србија/PhD Aleksandra Miletic, Associate Professor, Head of Music Culture Teaching Methodology Department, University of Belgrade, Teacher Education Faculty, Serbia

Проф. др Татјана Ристић, Агдер универзитет, Норвешка/PhD Tatjana Ristic, University of Agder, Norway

Доц. др Ана Хофман, Inštitut za kulturne in spominske študije, Ljubljana, Slovenija/PhD Ana Hofman, Assistant Professor, Senior Research Fellow, Institute of Culture and Memory Studies, Ljubljana, Slovenia

Проф. др Ивана Хрпка Вешковац, Факултет музичке уметности Универзитета уметности у Београду, Србија/PhD Ivana Hrpka Veskovac, Associate Professor, University of Arts, Faculty of Music, Belgrade, Serbia

Проф. др Јелена Цветковић Црвеница, шеф Катедре за солфеђо, Факултет уметности Универзитета у Нишу, Србија/PhD Jelena Svetkovic Crvenica, Associate Professor, Head of Solfeggio Department, University of Nis, Faculty of Arts, Nis, Serbia

Проф. др Сања Радиновић, Факултет музичке уметности Универзитета уметности у Београду, Србија/PhD Sanja Radinovic, Associate Professor, University of Arts, Faculty of Music, Belgrade, Serbia

Проф. др Саша Павловић, шеф Катедре за солфеђо и музичку педагогију, Академија умјетности, Универзитета у Бањалуци, Република Српска, БиХ/PhD Sasa Pavlovic, Full Professor, Head of Solfeggio and Music Pedagogy Department, University of Banja Luka, Academy of Arts, Republic of Srpska, Bosnia and Herzegovina

Доц. др Ведрана Марковић, Музичка академија на Цетињу, Универзитет Црне Горе, Црна Гора/PhD Vedrana Markovic, Assistant Professor, University of Montenegro, Academy of Music in Cetinje, Montenegro

Организациони одбор/Organisational Committee

Мр Светислав Божић, дописни члан Српске академија наука и уметности/MA Svetislav Bozic, Coresponding member of Serbian Academy of Sciences and Arts

Проф. мр Анета Илић, продекан Факултета музичке уметности Универзитета уметности у Београду/МMus Aneta Ilic, Full Professor, Vice dean for artistic work, University of Arts, Faculty of Music, Belgrade

Др ум. Татјана Дробни, самостални уметнички сарадник, Факултет музичке уметности Универзитета уметности у Београду/DMA Tatjana Drobni, Senior collaborative pianist at Vocal Studies Department, University of Arts, Faculty of Music, Belgrade

Мр Драгана Тодоровић, наставник, Факултет музичке уметности Универзитета уметности у Београду/МА Dragana Todorovic, Lecturer, University of Arts, Faculty of Music, Belgrade

МА Александра Бранковић, асистент, Факултет музичке уметности Универзитета уметности у Београду/МА Aleksandra Brankovic, Assistant, University of Arts, Faculty of Music, Belgrade

Рецензенти/Rewievers

Др Миомира Ђурђановић, Факултет уметности Универзитета у Нишу, Србија/PhD Miomira Djurdjanovic University of Nis, Faculty of Arts, Serbia

Др Ведрана Марковић, Музичка академија на Цетињу, Универзитет Црне Горе, Црна Гора/PhD Vedrana Markovic, University of Montenegro, Academy of Music in Cetinje, Montenegro

Мр Славица Глувић, Академија умјетности, Универзитета у Бањалуци, Република Српска, БиХ/MA Slavica Gluvic, University of Banja Luka, Academy of Arts, Republic of Srpska, Bosnia and Herzegovina

Др Ана Хофман, Inštitut za kulturne in spominske študije, Ljubljana, Slovenija/PhD Ana Hofman, Assistant Professor, Senior Research Fellow, Institute of Culture and Memory Studies, Ljubljana, Slovenia

Др Младен Марковић, Универзитет уметности у Београду, Факултет музичке уметности, Србија/ PhD Mladen Markovic, University of Arts, Faculty of Music, Belgrade, Serbia.

САДРЖАЈ/CONTENTS

- Гордана Каран/Gordana Karan 10**
Теоријски и практични наратив Зориславе М. Васиљевић/ Theoretical and Practical Narrative of Zorislava M. Vasiljevic
Пленарно предавање/Keynote lecture
- Александра Милетић/Aleksandra Miletic 12**
О методи наставе музичке писмености, имену и презимену/ Regarding the Naming and Teaching of Music Literacy
Пленарно предавање/ Keynote lecture
- Сања Радиновић/Sanja Radinovic. 14**
Очевим стопама у борби за баштину и незаборав (етномузиколошки омаж Зорислави М. Васиљевић)/ Fighting in her Father's Footsteps for Heritage and Remembrance (an Ethnomusicological Homage to Zorislava M. Vasiljević)
Пленарно предавање/Keynote lecture
- Ивана Хрпка Вешковац/Ivana Нрпка Veskovac. 16**
Зорислава М. Васиљевић – утемељење и развој уџбеничке литературе за методикку наставе солфеџа/Zorislava M. Vasiljevic – The Establishing and Development of Textbook Literature for the Methodology of Solfeggio Teaching
Пленарно предавање/ Keynote lecture
- Саша Павловић/Sasa Pavlovic 18**
Зорислава М. Васиљевић – Коридор и трасирање путева наставе музичке писмености у Републици Српској/ Zorislava M. Vasiljevic – Blazing a Trail for the Teaching of Music Literacy in the Republic of Srpska
Пленарно предавање/ Keynote lecture
-
- Александра Бранковић/Aleksandra Brankovic 20**
Методички приступ раду на вишегласном певању у почетном музичком описмењавању др Зориславе М. Васиљевић са аспекта употребе српских народних песама/Serbian Folk Song in a Methodical Approach to the Field of Multi-part Singing by Dr. Zorislava M. Vasiljevic
- Александра Бранковић, Теодора Нађ/Aleksandra Brankovic, Teodora Nadj 22**
Љубав, битке и рат за српску музичку писменост Зориславе М. Васиљевић/ Zorislava M. Vasiljevic – Love, Battles and the War for Serbian Music Literacy

Јелена Дубљевић, Љиљана Војкић/Jelena Dubljevic, Ljiljana Vojkic	24
Утицај методичких поступака Зориславе Васиљевић на концепцију и садржај уџбеника и приручника за солфеџо за основну музичку школу/Impact of Zorislava Vasiljević's Teaching Methods on the Concept and Contents of the Textbooks and Teaching Handbooks for the Subject of Solfeggio in Primary Music Schools	
Предраг Ђоковић/Predrag Djokovic	26
Зорислава М. Васиљевић о црквеном појању и Мокрањчевој методици наставе појања/Zorislava M. Vasiljević on Church Chanting and Mokranjac's Method of Chant Teaching	
Душан Ерак/Dusan Erak	28
Приказ примењиване литературе др Зориславе М. Васиљевић у настави солфеџа на свим нивоима музичког образовања у Источном Сарајеву/Overview of Literature written by Dr. Zorislava M. Vasiljević Being Applied in Teaching Solfeggio at all Stages of Music Education in East Sarajevo	
Милица Јовановић/Milica Jovanovic	30
Улога Зориславе М. Васиљевић у развоју високошколског музичког образовања у Нишу/Zorislava M. Vasiljević's Role in the Development of Higher Music Education in Niš	
Марија Каран/Marija Karan.	32
Масмедијски дискурс Зориславе М. Васиљевић – in memoriam/Mass Media Discourse of Zorislava M. Vasiljevic - in memoriam	
Злата Марјановић/Zlata Marjanovic	34
Дела која живе: читање Зориславе М. Васиљевић кроз промишљање о необјављеном рукопису традиционалних песама Миодрага А. Васиљевића из Црне Горе/Living Works: A Reading of Zorislava M. Vasiljevic and Reflecting on the Unpublished Manuscript of Traditional Songs from Montenegro by Miodrag A. Vasiljevic	
Ведрана Марковић/Vedrana Markovic	36
Зорислава М. Васиљевић и примена синестезије у настави солфеџа/Zorislava M. Vasiljević's Application of Synesthesia in Basic Solfeggio Teaching	
Саша Павловић/Sasa Pavlovic	38
Мокрањчев <i>Осмогласник</i> у настави солфеџа Зориславе М. Васиљевић/ Mokranjac's Octoechoes in Teaching Solfeggio by Zorislava M. Vasiljević	

Урош Симић/Uros Simić	40
Методичка функционалност композиторског опуса Зориславе М. Васиљевић за млађе разреде основне школе/The Methodical Functionality of the Composer's Opus of Zorislava M. Vasiljević for Younger Grades of Primary School	
Маја Соколовић Игњачевић/Маја Sokolovic Ignjacevic	42
Примена Комбиноване функционалне методе Зориславе М. Васиљевић у поставци основа музичке писмености у предшколској узрасној фази/ Application of Zorislava M. Vasiljević's Combined Functional Method in Establishing the Basics of Music Literacy in Preschool Age	
Гордана Стојановић/Gordana Stojanovic	44
Импликација методичких идеја Зориславе М. Васиљевић у наставном програму за предмет Музичка култура (област Музичка писменост) за млађе разреде основног образовања и васпитања/Implications of Zorislava M. Vasiljević's Pedagogical Ideas in the National Curriculum for Music (Field of Music Literacy) in Lower Grades of Elementary Education	
Драгана Тодоровић/Dragana Todorovic	46
Трагом рукописа <i>Од нотног певања до модерне наставе солфеђа Зориславе М. Васиљевић/ Following the Trail of the Manuscript From Note Singing to the Modern Teaching of Solfeggio</i> by Zorislava M. Vasiljević	
Јелена Цветковић Црвеница/Jelena Cvetkovic Crvenica	48
Публикације Зориславе М. Васиљевић посвећене области ритма/ Zorislava M. Vasiljević's Publications Dedicated to the Field of Rhythm	

САЖЕЦИ/ABSTRACTS

Др Гордана Каран

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

E-mail: karan.gordana@gmail.com

**ТЕОРИЈСКИ И ПРАКТИЧНИ НАРАТИВ ЗОРИСЛАВЕ М.
ВАСИЉЕВИЋ**

Пленарно предавање

Значење израза „наратив“ односи се приступ Зориславе М. Васиљевић процесу рада у настави солфеђа, од теоријских/методичких постулата до практичног рада у настави. Попут смера наставе солфеђа и поставци „од нотне слике ка звуку“ и обрнуто „од звука ка нотној слици“ – њен наратив кретао се такође двосмерно, од практичног рада у настави и часу солфеђа до научних/теоријских тумачења и методичких поставки и обрнуто.

Овај рад је сажети омаж научном/теоријском и практичном приступу и музичко-педагошком принципу Зориславе Васиљевић, од „борбе за предметност“ методике наставе солфеђа, преко потцртавања њене специфичности и аутентичности као методичара наставе солфеђа, инсистирању на интегратности и хомогености области, и елемената наставе солфеђа која се чита и између редова – до моделирања и структурирања наставе и часа солфеђа. Својеврстан *case study* овог рада су референтни уџбеници који се користе у настави солфеђа у средњим музичким школама Србије и региону преко тридесет година, а чија садржина јасно указује на визије Зориславе Васиљевић о којима је гласно говорила, а на срећу савремених и будућих истраживача методичких путева српске музичке педагогије (област методика музичке писмености и методика наставе солфеђа), и оставила значајан писани траг.

Кључне речи: наратив, приступ, принцип, методика, солфеђо

PhD Gordana Karan

University of Arts in Belgrade

Faculty of Music

E-mail: karan.gordana@gmail.com

THEORETICAL AND PRACTICAL NARRATIVE OF ZORISLAVA M. VASILJEVIC

Keynote lecture

The meaning of the term *narrative* refers to Zorislava M. Vasiljevic's approach to the process of working in teaching solfeggio, from theoretical/methodical postulates to practical work in teaching. Similar to the direction of teaching solfeggio and the setting „from notation to sound“ and vice versa „from sound to notation“ – her narrative also moved in two directions, from practical work in teaching solfeggio, to scientific/theoretical interpretations and methodological setting, and vice versa.

This paper is a concise homage to the scientific/theoretical and practical approach and the music-pedagogical principle of Zorislava M. Vasiljevic, from the "fight for scientific objectivity" of teaching methods of solfeggio, via underlining of her specificity and authenticity as a methodologist of teaching solfeggio, insisting on the integrity and homogeneity of the area, and solfeggio teaching elements to be read between the lines – to the modeling and structuring of teaching and lessons in solfeggio.

A specific case study of this work are reference textbooks used in teaching solfeggio in secondary music schools in Serbia and the wider region for over thirty years, whose content clearly indicates the vision of Zorislava Vasiljevic, which she was outspoken about and left a significant written mark, fortunately for both contemporary and future researchers of methodical paths in Serbian music pedagogy (the field of music literacy and teaching methods).

Key words: narrative, approach, principle, methodology, solfeggio.

Др Александра Милетић

Универзитет у Београду

Учитељски факултет

E-mail: miletics@gmail.com

О МЕТОДИ НАСТАВЕ МУЗИЧКЕ ПИСМЕНОСТИ, ИМЕНУ И ПРЕЗИМЕНУ

Пленарно предавање

Постављајући релевантна термилошка одређења и пратећи њихову артикулацију у оквиру Методике наставе музичке писмености чије је темеље поставио Миодраг А. Васиљевић, а коју је развила и адаптирала савременим условима Зорислава М. Васиљевић, кренућемо у један одговоран подухват – одбрану постојања свих релевантних критеријума по којима ова метода заслужује одређење званичне методе наставе музичке писмености у Србији и базичне дидактичко-методичке апаратуре Националне школе музичког описмењавања. Можемо оставити простора дискусији о томе да ли Национална школа музичког описмењавања у Србији постоји према свим захтевима да би се тако назвала, свесни недостатка масовности у прихватању и глобалне националне подршке. Међутим, за Методу у настави музичке писмености у Србији сматрамо да постоје сви, научно и практично одбрањиви, услови да би се таквом прихватила. Метода у настави музичке писмености о којој говоримо, има своје порекло, ауторе, историју, континуитет, следбенике, научну и стручну литературу која подржава научне, стручне и практичне садржаје методе и рада према њој и разрађену примену у националној хоризонталној и вертикалној организацији музичког образовања. Недостаје само назив саме методе. Посебан акценат у овом раду биће на прегалаштву Зориславе М. Васиљевић, која је посветила све своје професионалне и стваралачке потенцијале борби за музичку писменост у Србији. Узимајући у обзир и музичко-педагошку породичну традицију, као и значај свих који су се у опстајање и развој Методе у настави музичке писмености уградили или у том процесу на било који начин учествују, предложимо назив методе.

Кључне речи: музичка писменост, настава, метода, методика, Зорислава М. Васиљевић.

PhD Aleksandra Miletic

University of Belgrade

Teacher Education Faculty

E-mail: miletics@gmail.com

REGARDING THE NAMING AND TEACHING OF MUSIC LITERACY

Keynote Lecture

By laying down relevant terminological standards and following their articulation within the Methodology of teaching music literacy, founded by Miodrag A. Vasiljevic, and which has been developed and adapted to modern conditions by Zorislava M. Vasiljevic, we are embarking on a responsible endeavor – the defense of the existence of all the relevant criteria by which this method deserves to be defined as the official method in teaching music literacy in Serbia and the basic didactic-methodical apparatus of the National School of Music Literacy Teaching. We can leave room for discussion as to whether National School of Music Literacy Teaching in Serbia exists by all requirements to be called that, given the lack of mass acceptance and global national support. However, for the Method in Music Literacy Teaching in Serbia, we believe that there are all scientifically and practically defensible conditions for it to be accepted as such. The Method in Music Literacy Teaching which we discuss has its origin, authors, history, continuity, followers, scientific and professional literature, which supports the scientific, professional and practical content of the method and its work and elaborated application in the national horizontal and vertical organization of music education. The only thing missing is the name of the method itself. In this paper, particular emphasis will be on Zorislava M. Vasiljevic's efforts, as she had devoted all her professional and creative potential to the fight for music literacy in Serbia. Taking into account the music-pedagogical family tradition, as well as the importance of all who have incorporated themselves or participated in the survival process and the development of the Method of teaching music literacy in any way, we will suggest the name of the method.

Key words: music literacy, teaching, method, methodology, Zorislava M. Vasiljevic.

Др Сања Радиновић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

E-mail: radinovicsanja62@gmail.com

ОЧЕВИМ СТОПАМА У БОРБИ ЗА БАШТИНУ И НЕЗАБОРАВ (ЕТНОМУЗИКОЛОШКИ ОМАЖ ЗОРИСЛАВИ М. ВАСИЉЕВИЋ)

Пленарно предавање

Поред бављења својом основном професијом на Факултету музичке уметности у Београду (солфејом и методиком наставе солфеђа), Зорислава М. Васиљевић (1932-2009) била је до краја живота неуморно посвећена очувању и публиковању заоставштине свога оца Миодрага А. Васиљевића (1903-1963), посебно оне из области музичке фолклористике. Спроведећи своју мисију крајње предано и одговорно, ангажовала је архивисте и стручњаке за звучну заштиту, који су целокупан породични архив адекватно пописали и уредили, а његов звучни део још и дигитализовали. Захваљујући томе, данас је Васиљевићева етномузиколошка заоставштина једина у нашој средини која је у целини сачувана од пропадања и архивистички узорно обрађена. Најбоље препознат допринос српској етномузикологији Зорислава М. Васиљевић пружила је као приређивач очевих мелографских записа за штампу, чему је била посвећена од 1969. године, па све до краја живота. У низу публикација ове врсте особени подвиг остварила је 2003, објављивањем књиге Народне мелодије с Косова и Метохије, измењене и допуњене верзије Васиљевићевог првог зборника из 1950. године. Готово свака десетогодишњица Васиљевићевог рођења и смрти била је јавно обележена понајвише захваљујући труду Зориславе М. Васиљевић. У тим приликама, допринос знаменитог етномузиколога евоциран је на округлим столовима, у зборницима представљених радова и у тематима часописа. Осим свега поменутог, Зорислава М. Васиљевић оставила је за собом неколико краћих прилога са подручја музичке фолклористике, наступајући и у њима као као чувар и тумач очевог етномузиколошког дела.

Кључне речи: Зорислава М. Васиљевић, етномузиколошко дело Миодрага А. Васиљевића, српски музички фолклор, српска етномузикологија, архивистика и дигитализација.

PhD Sanja Radinovic

University of Arts in Belgrade

Faculty of Music

E-mail: radinovicsanja62@gmail.com

FIGHTING IN HER FATHER'S FOOTSTEPS FOR HERITAGE AND REMEMBRANCE (AN ETHNOMUSICOLOGICAL HOMAGE TO ZORISLAVA M. VASILJEVIĆ)

Keynote Lecture

Apart from doing her basic profession at the Faculty of Musical Arts in Belgrade (Solfeggio and Methodology of teaching solfeggio) Zorislava M. Vasiljević (1932-2009) was tirelessly devoted to preservation and publishing of the heritage of her father Miodrag A. Vasiljević (1903-1963) until the end of her life, especially his heritage from the field of musical folklore. Performing her mission with utter dedication and responsibility, she hired archive workers and experts in sound preservation, who listed and arranged her entire family archive properly and they also converted its audio recordings into digital form. Due to that, Vasiljević's ethnomusicological heritage is, nowadays, the only one in our country which is entirely saved from decay and properly archived. Zorislava M. Vasiljević gave her most widely recognized contribution to the ethnomusicology by preparing the melographic recordings of her father for publication, and she was devoted to that task from 1969 until the end of her life. She made a particular accomplishment in the series of this kind of publications in 2003, publishing the book *Folk Melodies from Kosovo and Metohija (Народне мелодије с Косова и Метохије)* which is a revised and upgraded version of Vasiljević's first collection from 1950. Almost every ten year anniversary of Vasiljević's birth and death was marked publicly mostly due to the efforts of Zorislava M. Vasiljević. On those occasions, the contribution of the renowned ethnomusicologist was evoked at the round tables, in the collections of the presented works and in the journal themats. Besides the aforementioned, Zorislava M. Vasiljević wrote several short articles from the field of musical folklore, also presenting herself there as a preserver and an interpreter of her father's ethnomusicological work.

Key words: Zorislava M. Vasiljević, ethnomusicological work of Miodrag A. Vasiljević, Serbian folk music, Serbian ethnomusicology, archivistics and digitalization.

Др Ивана Хрпка Вешковац
Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Е-mail: i.hrpka@hotmail.com

**ЗОРИСЛАВА М. ВАСИЉЕВИЋ – УТЕМЕЉЕЊЕ И РАЗВОЈ
УЏБЕНИЧКЕ ЛИТЕРАТУРЕ ЗА МЕТОДИКУ НАСТАВЕ
СОЛФЕЂА**

Пленарно предавање

Методика наставе солфеђа је 1978. године уврштена у наставни план и програм Факултета музичке уметности у Београду. Зорислава Васиљевић је препознала неопходност и значај писане речи која би омогућила, како разумевање суштине материје, тако и припрему за будући рад младих наставника, па исте године објављује свој први уџбеник. Иако је очигледно временско подударење са формирањем предмета, требало би нагласити да је ауторка започела истраживања неколико година раније, што потврђује рукопис њеног хабилитационог рада Од нотног певања до модерне наставе солфеђа који датира из 1975. године. Наведени рад представљао је фундамент за цео развојни пут у којем је Васиљевићева представила смернице кроз неколико аспеката, једнако важних за целокупно сагледавање материје. У пет објављених уџбеника драгоцени подаци везани су за историјско-педагошки аспект музичке наставе, како у Србији, тако и иностраним музичким центрима. Даље, не мање значајан је приказ и тумачење сопствених методичких идеја којим је покушала да рехабилитује тадашњу наставу солфеђа. И на крају, најдрагоценији траг који је Зорислава Васиљевић оставила у писаној речи - апел да се њен методички пут прихвати као отворени систем који је осмишљен да дозволи надоградњу, посебно говори о изузетности њеног педагошког дара и умећа. Посебан допринос Зориславе Васиљевић потврђује и чињеница да њени постулати и даље представљају неприкосновено полазиште у савременој настави, али и методичко наслеђе које је оставила својим колегама и следбеницима да, кроз даља истраживања и проналажења нових идеја, наставе традицију српске школе солфеђа.

Кључне речи: Зорислава М. Васиљевић, методика наставе солфеђа, уџбеничка литература, утемељење, методичко наслеђе.

PhD Ivana Hrpka Veskovac

University of Arts in Belgrade

Faculty of Music

E-mail: i.hrpka@hotmail.com

ZORISLAVA M. VASILJEVIC – THE ESTABLISHING AND DEVELOPMENT OF TEXTBOOK LITERATURE FOR THE METHODOLOGY OF SOLFEGGIO TEACHING

Keynote lecture

The teaching method of solfeggio was incorporated in the curriculum of the Faculty of Music in Belgrade in 1978. Zorislava Vasiljevic recognized the necessity and importance of a written word that would enable both the understanding of the essence of the matter and the preparation for future work of young teachers, and in the same year published her first textbook. Although there is an obvious coincidence with the formation of the subject, it should be emphasized that the author began her research a few years earlier, which confirms the manuscript of her habilitation work *From Musical Singing to Modern Teaching of Solfeggio* dating back to 1975. The aforementioned work was the foundation for the whole development path, in which Vasiljevic presented guidelines through several aspects, equally important for the overall understanding of the matter. In five published textbooks, valuable data are related to the historical and pedagogical aspects of music teaching, both in Serbia and in foreign music centers. Furthermore, no less significant is the presentation and interpretation of her own methodical ideas by which she tried to rehabilitate the teaching of solfeggio. And finally, the most precious trace left by Zorislava Vasiljevic in the written word - the appeal to accept her methodical path as an open system designed to allow for an upgrade, speaks in particular to the exceptional nature of her pedagogical gifts and skills. Zorislava Vasiljevic's special contribution is confirmed by the fact that her postulates continue to be an undisputed starting point in contemporary teaching, but also by the methodological heritage she left to her colleagues and followers to continue the tradition of the Serbian solfeggio school through further research and finding new ideas.

Key words: Zorislava M. Vasiljevic, teaching methods of solfeggio, textbook literature, foundation, methodical heritage.

Др Саша Павловић

Универзитет у Бањој Луци

Академија умјетности

E-mail: sasa.t.pavlovic@gmail.com

**ЗОРИСЛАВА М. ВАСИЉЕВИЋ – КОРИДОР И ТРАСИРАЊЕ
ПУТЕВА НАСТАВЕ МУЗИЧКЕ ПИСМЕНОСТИ У РЕПУБЛИЦИ
СРПСКОЈ**

Пленарно предавање

Зорислава М. Васиљевић (1933–2009), као музички педагог и аутор уџбеничке литературе за наставу солфеђа, оставила је неизбрисив траг на простору Републике Србије и Републике Српске. Оснивањем Академије умјетности у Бањој Луци 1998. године, Васиљевићева је ангажована као одговорни наставник за предмете Солфеђо и Методика солфеђа. Њен долазак на музички педагошки простор, на коме је већ био чврсто утемељен један сасвим другачији начин музичког описмењавања, представљао је успоставу педагошког коридора између Београда и Бањалуке и трасирање путева нове свеобухватне реформе наставе солфеђа на свим нивоима. Дакле, предмет истраживања овог рада је реформа наставе музичке писмености која се темељи на новим дисциплинама, садржајима и методским поступцима Зориславе М. Васиљевић. Задатак и циљ истраживања је даљи рад на расветљавању живота и професионалних активности овог истакнутог музичког педагога и чувара српског националног и културног музичког блага и идентитета. Осим наведеног, планирано је да се прикажу конкретне разлике у методским поступцима и наставним садржајима у периоду пре и после увођења система рада према методи Васиљевићеве.

Кључне речи: Зорислава М. Васиљевић, музичка писменост, солфеђо, Комбинована функционална метода.

PhD Sasa Pavlovic

University of Banja Luka

Academy of Arts

E-mail: sasa.t.pavlovic@gmail.com

ZORISLAVA M. VASILJEVIC – BLAZING A TRAIL FOR THE TEACHING OF MUSIC LITERACY IN THE REPUBLIC OF SRPSKA

Keynote Lecture

Zorislava M. Vasiljevic (1933–2009), as a music pedagogue and the author of course books for teaching solfeggio, left an indelible mark in the Republic of Serbia and the Republic of Srpska. When the Academy of Arts was founded in Banja Luka in 1998, Vasiljevic was engaged as the teacher responsible for the subjects Solfeggio and The Methodology of Solfeggio. Her arrival to the musical pedagogical area, where a completely different method of developing musical literacy had already been firmly established, represented the establishment of a pedagogical connection between Belgrade and Banja Luka as well as blazing a trail for a new comprehensive reform of solfeggio teaching at all levels. Therefore, the research subject of this paper is the reform of solfeggio teaching, based on new disciplines, contents and methodological procedures of Zorislava M. Vasiljevic. The objective and the aim of the research is to shed further light on the life and professional activities of this prominent musical pedagogue and keeper of Serbian national and cultural musical treasure and identity. Besides the above stated, the plan is to present concrete differences in the methodological procedures and teaching contents before and after the introduction of Vasiljevic's method.

Key words: Solfeggio teaching, music literacy , Zorislava M.Vasiljevic, Combined functional method.

МА Александра Бранковић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

E-mail: anja.brankovic@gmail.com

СРПСКА НАРОДНА ПЕСМА У МЕТОДИЧКОМ ПРИСТУПУ ЗОРИСЛАВЕ М. ВАСИЉЕВИЋ ОБЛАСТИ ВИШЕГЛАСНОГ ПЕВАЊА

Методички приступ области вишегласног певања професорке др Зориславе М. Васиљевић (1932–2009) базирао се на истакнутој употреби српских народних песама. Имајући у виду да су оне одраз српске народне културе те њеног континуитета и аутентичности, ауторка је неговала њихову мултифункционалну улогу у настави солфеђа, те почетног музичког описмењавања. У раду на почетном музичком описмењавању у настави солфеђа, Зорислава Васиљевић је користила српске народне песме и мелодијске примере са елементима српског музичког фолклора за поставку и решавање већине наставних елемената из области Мелодике и Ритма. У области Мелодике, Зорислава Васиљевић је српске народне песме, између осталог, примењивала и у раду на вишегласном певању, које је сматрала неправедно запостављеним и маргинализованим, како у настави тако и у наставним програмима намењеним одржавању наставе Солфеђа. Увид у наставне програме указује на недостатак напомена о циљу и начинима рада на вишегласном певању а као резултат тога не ретко је и изостанак вишегласног певања на настави солфеђа. Зорислава Васиљевић је у својој књизи *Методика музичке писмености* елаборирала о начинима и редоследу рада на вишегласном певању у основношколском (музичком) образовању. У овом раду акценат ће бити на двогласном певању које има посебан значај за рад на одређеној мелодијској и ритмичкој проблематици. Сагледавање ауторкине употребе српских народних песама за рад на наведеној проблематици пре свега ће се односити на њене уџбенике намењене настави Солфеђа у основном музичком образовању.

Кључне речи: Зорислава Васиљевић, вишегласно певање, српска народна песма, настава солфеђа, почетно музичко описмењавање.

MA Aleksandra Brankovic

University of Arts in Belgrade

Faculty of Music

E-mail: anja.brankovic@gmail.com

SERBIAN FOLK SONG IN ZORISLAVA M. VASILJEVIC'S METHODICAL APPROACH TO THE FIELD OF MULTI-PART SINGING

Professor Dr. Zorislava M. Vasiljevic's (1932-2009) methodical approach to multi-part singing was based on the prominent use of Serbian folk songs. Bearing in mind that they are a reflection of the Serbian folk culture and its continuity and authenticity, the author nurtured their multifunctional role in Solfeggio teaching and initial musical literacy. In her work on initial musical literacy in Solfeggio teaching, Zorislava Vasiljevic used Serbian folk songs and melodic examples with elements of Serbian musical folklore for setting up and solving most of the teaching elements in the field of Sight Singing and Rhythm. In the field of Sight Singing, Zorislava Vasiljevic used Serbian folk songs, among other resources, in her work on multi-part singing, which she considered unjustly neglected and marginalized, both in teaching and in teaching programs intended for the maintenance of Solfeggio teaching. The insight into the curriculum indicates to the lack of emphasis on the goals and ways of working on multi-part singing, and as a result, the absence of multi-part singing in Solfeggio teaching is not uncommon. In her book *The Methodology of Music Literacy*, Zorislava Vasiljevic elaborated on the methods and order of work on multi-part singing in elementary school (music) education. In this paper, the focus will be on two-part singing, which has special significance for the work with regards to certain melodic and rhythmic issues. An overview of the author's use of Serbian folk songs to work on the above mentioned issues will primarily refer to her textbooks intended for Solfeggio teaching in elementary music education.

Key words: Zorislava Vasiljevic, multi-part singing, serbian folk song, Solfeggio teaching, initial musical literacy.

МА Александра Бранковић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

E-mail: anja.brankovic@gmail.com

МА Теодора Нађ

Теоретичар уметности

E-mail: teodoranadj1@gmail.com

ЉУБАВ, БИТКЕ И РАТ ЗА СРПСКУ МУЗИЧКУ ПИСМЕНОСТ ЗОРИСЛАВЕ М. ВАСИЉЕВИЋ

Борба др Зориславе М. Васиљевић за српску музичку писменост датира од 1976. године када је у фокусу њеног истраживања била историја српске музичке педагогије а у оквиру тога утицај истакнутих музичких педагога на развој педагошких идеја и метода рада. Од наведене године па до ауторкине смрти а кроз богату литературу која укључује објављене уџбенике, књиге, збирке, чланке и осталу музичко-педагошку стручну и научну грађу, може се сагледати значај који је дала развоју музичке писмености у Србији. Међу најдрагоценијим публикацијама налази се књига Рат за српску музичку писменост објављена 2000. године у којој је ауторка допунила и проширила сазнања саопштена у оквиру њене дисертације. Зорислава М. Васиљевић је битку за српску музичку писменост водила и објављивањем низа чланака у којима се бавила и проблемима савремене музичке наставе. Целокупна стручна и научна заоставштина др Зориславе М. Васиљевић је велики и значајан допринос српској музичкој педагогији и музичком наслеђу, па ће у форми коју овај рад дозвољава бити речи о трновитом али значајном путу који је ауторка прошла а којим ју је водила љубав према свом позиву и ученицима као и српској музичкој традицији те српској музичкој писмености.

Кључне речи: Зорислава М. Васиљевић, историја српске музичке педагогије, српска музичка писменост, српско музичко наслеђе.

MA Aleksandra Brankovic

University of Arts in Belgrade

Faculty of Music

E-mail: anja.brankovic@gmail.com

MA Teodora Nadj

Theorist of Art

E-mail: teodoranadj1@gmail.com

ZORISLAVA M. VASILJEVIC – LOVE, BATTLES AND THE WAR FOR SERBIAN MUSIC LITERACY

Dr. Zorislava M. Vasiljević's battle for Serbian musical literacy dates back to 1976. when the focus of her research was the history of Serbian musical pedagogy, and within that the influence of prominent music pedagogues on the development of pedagogical ideas and methods of work. From that year until the author's death, and through the rich literature that includes published textbooks, books, collections, articles and other music-pedagogical professional and scientific material, one can see the importance given to Serbian musical literacy and the constant struggle for its formation and development in students. A valuable resource is the book *War for Serbian Musical Literacy*, published in 2000, in which the author expanded on the knowledge presented in the course of her dissertation. Zorislava M. Vasiljevic also led the battle for Serbian musical literacy by publishing a series of articles dealing with the problems of contemporary music teaching. The entire professional and scientific legacy of Dr. Zorislava M. Vasiljevic is a great and significant contribution to Serbian music pedagogy and musical heritage, so in the form that this work permits, the thorny but significant path the author has travelled will be discussed, on which she was led by love for her vocation and students, as well as the Serbian musical tradition and Serbian musical literacy.

Key words: Zorislava M. Vasiljevic, history of Serbian musical pedagogy, Serbian music literacy, Serbian musical heritage.

МА Јелена Дубљевић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

E-mail: jdubljevic@yahoo.com

Мр Љиљана Војкић

Висока школа струковних студија

за образовање васпитача у Пироту

E-mail: ljubljevic@yahoo.com

УТИЦАЈ МЕТОДИЧКИХ ПОСТУПАКА ЗОРИСЛАВЕ ВАСИЉЕВИЋ НА КОНЦЕПЦИЈУ И САДРЖАЈ УЏБЕНИКА И ПРИРУЧНИКА ЗА СОЛФЕЂО ЗА ОСНОВНУ МУЗИЧКУ ШКОЛУ

Настанак првог уџбеника за методику наставе солфеђа Зориславе Васиљевић везује се за 1978. годину. Идеје и начине рада у области мелодике за основно музичко образовање ауторка је, на основу искуства проистеклог из наставне праксе, објединила у другом поглављу књиге, док су област ритма и теорије музике обрађене у посебним издањима – *Методика наставе ритма* (1984) и *Методика наставе солфеђа II* (1983). Тринаест година после првог издања, у уџбенику *Методика солфеђа* (1991) обједињене су области мелодике и ритма, а теорија музике је делимично интерполирана. Измене и допуне коју су извршене, како у овом, тако и у следећем издању *Методике музичке писмености* (2000, 2006) у директној су вези са применом, провером и добијеним резултатима из наставне праксе. Прва издања уџбеника различитих група аутора за основну музичку школу (шестогодишњу, четворогодишњу и двогодишњу), у којима су методички поступци Зориславе Васиљевић нашли примену, објављена су у периоду од 1996. до 2004. године, док су прва издања ритмичких приручника групе аутора за први и други циклус музичког образовања настала у периоду од 2012. до 2015. године. Намера ауторки је да истраже у којој мери и на који начин су методички поступци Зориславе Васиљевић имплементирани у садржај уџбеника и приручника за наставу солфеђа у основној музичкој школи.

Кључне речи: методички поступци Зориславе Васиљевић, уџбеници и приручници за солфеђо, основна музичка школа.

MA Jelena Dubljevic

University of Arts in Belgrade

Faculty of Music

E-mail: jdubljevic@yahoo.com

MA Ljiljana Vojkic

School of Applied Studies for Education of

Pre-school Teachers in Pirot

E-mail: ljubljevic@yahoo.com

**IMPACT OF ZORISLAVA VASILJEVIC'S TEACHING METHODS
ON THE CONCEPT AND CONTENTS OF THE TEXTBOOKS AND
TEACHING HANDBOOKS FOR THE SUBJECT OF SOLFEGGIO IN
PRIMARY MUSIC SCHOOLS**

The year of appearance of the first methodology textbook for the subject of Solfeggio by Zorislava Vasiljevic is thought to be 1987. The ideas and teaching methods on methodology for primary music education, arising from her teaching practice, were integrated in the second chapter of the book whereas the theory of rhythm and music were elaborated on in the following special publications *Methodology of Teaching Rhythm* (1984) and *Methodology of Teaching Solfeggio II* (1983). It was thirteen years after the first publication that areas of melody and rhythm were incorporated while the theory of music was partially interpolated in the textbook *Methodology of Solfeggio* (1991). Modifications and alterations which were performed in the above mentioned textbook as well as in the following publication *Methodology of Music Literacy* (2000-2006) were directly connected with the implementation, testing and outcomes from her teaching practice. The first textbook publications for primary music school by different authors, which included applications of Zorislava Vasiljevic's teaching methods, had been published in the period from 1996 to 2004 whereas the first handbook publication for rhythm by a group of authors for the first and second cycle of music education, were being published in the period from 2012 to 2015. The intention of the authors of this paper is to explore to what extent and in what manner Zorislava Vasiljevic's teaching methods have been implemented in the textbooks and handbooks' contents for teaching solfeggio in primary music school.

Key words: Zorislava Vasiljevic's teaching methods, textbooks and handbooks for solfeggio, primary music school.

Др Предраг Ђоковић

Универзитет у Источном Сарајеву

Музичка академија

E-mail: djokovicpiz@gmail.com

ЗОРИСЛАВА М. ВАСИЉЕВИЋ О ЦРКВЕНОМ ПОЈАЊУ И МОКРАЊЧЕВОЈ МЕТОДИЦИ НАСТАВЕ ПОЈАЊА

Зорислава М. Васиљевић спада међу наше ретке музичке педагоге који су српско црквено појање довели у везу с наставним процесом. Могућност интегрисања црквеног појања у наставу солфеђа недвосмислено је на линији њеног става да музичко образовање код Срба треба делом да се базира и на сопственом музичком наслеђу. Разматрање Мокрањчеве методике наставе појања, као и начина на који се појање учило у прошлости, представља невелики, али значајан сегмент богатог научно-педагошког опуса Зориславе Васиљевић. Иако без искуства практичне примене осмогласног појања на богослужењима – која представљају примарни оквир за његово целисходно вредновање и поимање – Васиљевићева је зналачки промишљала о тоналним основама српског црквеног појања, чему је могла допринети обрада Мокрањчевог Осмогласника у оквиру огледне наставе са ученицима средње музичке школе, као и студентима ФМУ. С разлогом је анализу оних напева који не кореспондирају са европским тоналним системом извршила поређењем с народним песмама, мада сачувану модалност у појединим гласовима српског Осмогласника преваходно треба тражити у оквиру старијег, грчко-византијског појачког наслеђа. Зорислава Васиљевић се, међутим, некритички приклонила субјективном ставу Косте Манојловића по коме је појање које је Стеван Мокрањац записао у Србији боље и аутентичније од оног које се певало у Војводини и фрушкогорским манастирима, што је оставило простор спекулацијама о пореклу и целовитости српског појања.

Кључне речи: Зорислава Васиљевић, црквено појање, методика наставе.

PhD Predrag Djokovic

University of East Sarajevo

Music Academy

E-mail: djokovicpiz@gmail.com

ZORISLAVA M. VASILJEVIC ON CHURCH CHANTING AND MOKRANJAC'S METHOD OF CHANT TEACHING

Zorislava M. Vasiljević is one of the few academic musicians who have related church chanting to the teaching process. The possibility of integrating church chanting with solfeggio is undoubtedly based on her belief that music education of Serbs should be at least partially based on their own music heritage. Analysis of the Mokranjac's method of chant teaching, as well as the methods used in the past, is a small, but significant part of her rich scientific research and teaching experience. It is well known that the main platform for evaluation and understanding of the Octoechoes is its use in church services. Although Vasiljević lacked this practice, she thoroughly analysed the tonal system of the Serbian church chanting by using Mokranjac's Octoechoes in her teaching practice with secondary music school pupils as well as with Belgrade Faculty of Music students. Analysis of the chants which do not correspond with the European tonal system, led to them rightly being compared to folk songs, although modality preserved in certain tones of the Octoechos should be searched for in older, Greek-Byzantine chanting heritage. However, Zorislava Vasiljević somewhat uncritically accepted Kosta Manojlović's subjective point of view that the chanting noted by Mokranjac in Serbia was better and more authentic than that sung in Vojvodina and Fruška Gora monasteries, which led to speculations on the origin and integrity of Serbian chanting.

Key words: Zorislava Vasiljevic, church chanting, teaching methods.

Мр Душан Ерак

Универзитет у Источном Сарајеву

Музичка академија

E-mail: dusanerak@yahoo.com

**ПРИКАЗ ПРИМЕЊИВАНЕ ЛИТЕРАТУРЕ ДР ЗОРИСЛАВЕ М.
ВАСИЉЕВИЋ У НАСТАВИ СОЛФЕЋА НА СВИМ НИВОИМА
МУЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ**

Вишедеценијска примена разноврсне литературе за солфеђо је условила неуједначене начине рада у настави солфеђа у музичким школама у Сарајеву. Одједи изузетног педагошког рада др Зориславе М. Васиљевић (1932–2009), сагледани кроз врло богату ауторску делатност, су тек деведесетих година двадесетог века имплементирани у настави солфеђа применом ауторских уџбеника у музичким школама у сарајевској регији. Хронолошки приказ и компаративна анализа наставних програма и примењиване литературе у настави солфеђа у музичким школама и Музичкој академији у Источном Сарајеву омогућава детаљан увид о примени уџбеника др Зориславе М. Васиљевић на свим нивоима музичког образовања. Подударност у циљевима наставе солфеђа у наставним програмима, као и примена идентичних ауторских и коауторских уџбеника др Зориславе М. Васиљевић представља основу за потпуну примењивост идентичних облика рада у настави солфеђа у Србији и Републици Српској.

Кључне речи: наставни програми, литература за солфеђо, солфеђо, методика наставе солфеђа, Источно Сарајево.

MA Dusan Erak

University of East Sarajevo

Music Academy

E-mail: dusanerak@yahoo.com

OVERVIEW OF LITERATURE WRITTEN BY DR. ZORISLAVA M. VASILJEVIC BEING APPLIED IN TEACHING SOLFEGGIO AT ALL STAGES OF MUSIC EDUCATION IN EAST SARAJEVO

Numerous decades of various solfeggio literature being applied have resulted in similarly varied ways of teaching solfeggio in music schools in Sarajevo. The echoes of the extraordinary pedagogic work of Dr. Zorislava M. Vasiljević (1932-2009), viewed through her extraordinarily rich authorial activity, were implemented in teaching solfeggio by applying the authorial textbooks in music schools in the Sarajevo region only in the last decade of the 20th century. The chronological overview and comparative analysis of the curricula and literature being applied in teaching solfeggio in music schools and at the Academy of Music in East Sarajevo provide a detailed insight into the application of Dr. Zorislava M. Vasiljević's textbooks at all levels of musical education. The similarity in solfeggio teaching goals in the curricula, as well as the application of identical authorial and coauthorial textbooks written by dr. Zorislava M. Vasiljević presents a basis for a complete applicability of identical forms of work in teaching solfeggio in Serbia and the Republic of Srpska.

Key words: curricula, solfeggio literature, solfeggio, solfeggio teaching methods, East Sarajevo.

МА Милица Јовановић

Универзитет у Нишу

Факултет уметности

E-mail: milica.jovanovic37@yahoo.com

УЛОГА ЗОРИСЛАВЕ М. ВАСИЉЕВИЋ У РАЗВОЈУ ВИСОКОШКОЛСКОГ МУЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА У НИШУ

Интересовање за писане трагове о постанку и развоју високошколског музичког образовања у Нишу упутило нас је на драгоцени значај, искуство и залагање Зориславе М. Васиљевић приликом оснивања Више музичке школе у Нишу. Као делегат Факултета музичке уметности у Матичној комисији за управљање школом у оснивању, поред учешћа у стварању нормативних аката, решавања просторних и финансијских питања, Васиљевићева је имала посебну одговорност за стварање Наставних планова и програма. Са тим у вези, а имајући у виду чињеницу да је успостављање једне овакве институције било ослоњено на Факултет музичке уметности у Београду, покушаћемо да пружимо одговоре на питања: како и када је покренута иницијатива за оснивање Више музичке школе у Нишу, шта је следило након оснивања сасвим нове образовне институције у области музичке културе 1987. године, и на који начин су решавана организациона и системска питања новоформиране установе. Компаративном анализом тадашњих Наставних планова и програма Више музичке школе у Нишу и Факултета музичке уметности у Београду, разјанићемо основе на којима се заснивала почетна настава, а вишеструку улогу Васиљевићеве у овом подухвату допунити не мање важним утицајем на избор првих наставника и сарадника новоформиране школе, ангажовање одговарајућег стручног кадра за предмет Солфеђо, као и допринос у погледу уџбеничке литературе.

Кључне речи: високошколско музичко образовање, наставни план и програм, солфеђо, Зорислава М. Васиљевић.

MA Milica Jovanovic

University of Nis

Faculty of Arts

E-mail: milica.jovanovic37@yahoo.com

ZORISLAVA M. VASILJEVIC'S ROLE IN THE DEVELOPMENT OF HIGHER MUSIC EDUCATION IN NIŠ

Interest in writing on the origin and development of higher music education in Niš has led the author to recognise the importance of the experience and commitment of Zorislava M. Vasiljević to, and her contribution towards, the establishment of the Higher Music School in Niš. As a delegate of the Faculty of Music at the Foundation Commission for School Management in the establishment, in addition to participating in the creation of normative acts, resolving locational and financial issues, Vasiljević had a special responsibility for creating Curricula. In this regard, and given the fact that the establishment of such an institution was dependent on the Faculty of Music in Belgrade, we will seek to answer the questions of: how and when the initiative to establish the Higher School of Music in Niš was launched, what came after the establishment of a completely new educational institution in the field of music culture in 1987, and how the organizational and systemic issues of the newly formed institution were addressed. Through a comparative analysis of the curricula of the Higher Music School in Niš and the Faculty of Music in Belgrade at the time, we will shed light on the foundations on which the initial teaching was based, and complement the multiple roles Vasiljević played in this endeavor with the equally important influence of the choice of the first teachers and associates of the newly formed school, relevant professional staff for the Solfeggio subject, as well as the contribution in terms of the author's textbook literature.

Key words: higher music education, curriculum, solfeggio, Zorislava M. Vasiljevic.

Др Марија Каран

Теоретичар уметности

E-mail: marija.karan@gmail.com

МАСМЕДИЈСКИ ДИСКУРС ЗОРИСЛАВЕ М. ВАСИЉЕВИЋ – IN MEMORIAM

Личност Зориславе М. Васиљевић дубоко је укорееена у мисли њених савременика и наследника. Њени ставови, држање, интегритет, знање, вештине, визије, идеје... били су јасно исказивани кроз њену вишедеценијску, плодносну каријеру, било да је реч о научним и теоријским постулатима или практичном раду у настави. Масмедијски дискурс Зориславе М. Васиљевић односи се на неке од доступних аудио и видео материјала који нам пружају директан увид у њен однос према професији, али и сопственом наслеђу. Дубоки траг који је на њен приватни и професионални живот оставио њен отац Миодраг Васиљевић, али и даље померање граница када је реч о еволуцији наставе солфеђа, евидетни су кроз аудио/видео записе две значајне телевизијске и радијске емисије. Реч је о емисији из серијала „Сећаш ли се оног сата“ Телевизије Београд, која датира с краја осамдесетих година двадесетог века. Емисија под називом „Планински гласови Метохије“ из серије „Путем мелографа“ снимљена још 1967. године и представља еклатантан пример специфичности музичке традиције два народа на истом географском положају. Сведочења Зориславе М. Васиљевић – госта поменуе емисије, драгоцен су увид у њене етномузиколошке ставове и искуства „на терену“. Када је реч о њеном професионалном путу, о одрастању, утицају оца и чувеном „рату за српску музичку писменост“ – захваљујући Снежани Станојевић, уредику и водитељу радио емисије „Етника“ на Првом програму Радио Београда емитоване априла 2009. године данас имамо сачуване од заборава њене речи као огледало њених мисли, деловања и порука за наследнике.

Кључне речи: масмедијски, дискурс, телевизија, радио, професија.

PhD Marija Karan

Theorist of Art

E-mail: marija.karan@gmail.com

MASS MEDIA DISCOURSE OF ZORISLAVA M. VASILJEVIC – IN MEMORIAM

Zorislava M. Vasiljevic's personality is deeply rooted in the minds of her contemporaries and successors. Her viewpoints, attitudes, integrity, knowledge, skills, visions, ideas, etc. were clearly expressed throughout her decades-long, fruitful career, whether it is about the scientific and theoretical postulates or practical work in teaching. Zorislava M. Vasiljevic's Mass Media Discourse refers to some of the available audio and video materials that give us a direct insight into her relationship to the profession, but also to her own heritage. The profound mark that her father, Miodrag Vasiljevic, has left on her private and professional life, as well as her pushing boundaries when it comes to the evolution of teaching solfeggio, are recorded through the audio/video records of two significant television and radio shows. These include a show from the TV series "Sećaš li se onog sata", broadcast on Television Belgrade in the late 1980s. The TV show „Planinski glasovi Metohije” from the series „Putem melografa” recorded in 1967 is a striking example of the specificity of musical traditions of two nations from the same geographical region. The testimonies of Zorislava M. Vasiljevic, as a guest on the show, are valuable insights into her ethnomusicological attitudes and experiences in field work. When it comes to her professional career, her growing up, her father's influence and the famous „war for Serbian music literacy” - thanks to Snezana Stanojevic, editor and presenter of the „Etnika” radio show on Radio Belgrade 1, broadcast in April 2009, today we have Zorislava M. Vasiljevic's words saved from oblivion as a reflection of her thoughts, actions and messages for her successors.

Key words: mass media, discourse, television, radio, profession.

Др Злата Марјановић

Универзитет у Бањој Луци

Академија умјетности

E-mail: aurelliakramberger@gmail.com

ДЕЛА КОЈА ЖИВЕ: ЧИТАЊЕ ЗОРИСЛАВЕ М. ВАСИЉЕВИЋ КРОЗ ПРОМИШЉАЊЕ О НЕОБЈАВЉЕНОМ РУКОПИСУ ТРАДИЦИОНАЛНИХ ПЕСАМА МИОДРАГА А. ВАСИЉЕВИЋА ИЗ ЦРНЕ ГОРЕ

Циљ овог рада јесте да се, захваљујући једном необјављеном рукопису, критички представи однос Зориславе М. Васиљевић према породичном али и нашем музичком наслеђу уопште. У овом рукопису се налазе нотни записи мањег броја песама из разних крајева Црне Горе које је забележио Миодраг А. Васиљевић половином XX века. Оне нису одабране за публикавање у збирци *Народне мелодије Црне Горе* из 1965. године, а својим квалитетом су могле бити њен интегрални део. Највероватнији разлог је у томе што су варијанте ових песама из других црногорских крајева препозанте као репрезентативније. Зорислава М. Васиљевић је овај рукопис аутору овог рада на коришћење уступила 2003. године. Значај и улога Миодрага А. Васиљевића у сакупљању и публикавању песама Црне Горе до сада нису превазиђени. Овом значају и улози Миодрага А. Васиљевића неопходно је додати и конструктивно и конститутивно улогу Зориславе М. Васиљевић која је, не само рукопис о којем је реч у овом раду, него и све друге документе и снимке свога оца помно чувала и у складу са могућностима, објављивала. Отуда ће однос Зориславе М. Васиљевић према очевој етномузиколошкој оставштини у овом излагању бити сагледан у једном ширем контексту, кроз развој истраживања традиционалног певања Црне Горе уопште, а као један од узоритих и драгоцених доприноса који су следбеницима деловања Васиљевића – и Миодрага и Зориславе омогућили јасније и дубље поимање и тумачење овог дела наслеђа.

Кључне речи: црногорске традиционалне песме, нотни записи, необјављени рукопис, Миодраг А. Васиљевић, Зорислава М. Васиљевић.

PhD Zlata Marjanovic

University of Banja Luka

Academy of Arts

E-mail: aurelliakramberger@gmail.com

LIVING WORKS: A READING OF ZORISLAVA M. VASILJEVIC AND REFLECTING ON THE UNPUBLISHED MANUSCRIPT OF TRADITIONAL SONGS FROM MONTENEGRO BY MIODRAG A. VASILJEVIC

The aim of this paper is to critically present the relationship of Zorislava M. Vasiljevic towards her family's and our nation's musical heritage in general, by virtue of an unpublished manuscript. This manuscript contains music sheets of a small number of songs from different parts of Montenegro recorded by Miodrag A. Vasiljevic in the mid-twentieth century. They were not selected for publication in the collection of the National Melody of Montenegro from 1965, even though by their quality they could have been an integral part of it. The most probable reason is that variants of these songs from other Montenegrin regions were recognized as more representative. Zorislava M. Vasiljevic lent this manuscript to the author of this paper in 2003. The importance and the role in collecting and publishing Montenegro's poems of Miodrag A. Vasiljevic has not been surpassed thus far. To the importance and the role of Miodrag A. Vasiljevic is necessary to add both the constructive and constitutive role of Zorislava M. Vasiljevic, who not only carefully kept the manuscript being discussed in this paper, but also all the other documents and recordings of her father and to the best of her ability, published them. Hence, the relationship of Zorislava M. Vasiljevic to her father's ethnomusicological legacy in this presentation will be viewed in a broader context, through the development of research into traditional singing of Montenegro in general, and as one of the exemplary and valuable contributions that enabled the followers of Vasiljevic's work – both Miodrag and Zorislava's -- clearer and deeper understanding and interpretation of this legacy.

Key words: Montenegrin traditional songs, music sheets, unpublished manuscript, Miodrag A. Vasiljevic, Zorislava M. Vasiljevic.

Др Ведрана Марковић
Универзитет Црне Горе
Музичка академија на Цетињу
E-mail: vedrana.mark@t-com.me

ЗОРИСЛАВА М. ВАСИЉЕВИЋ И ПРИМЕНА СИНЕСТЕЗИЈЕ У ПОЧЕТНОЈ НАСТАВИ СОЛФЕЂА

Зорислава М. Васиљевић представља јединствену личност на музичкој педагошкој сцени Србије и региона. Као вишегодишњи предавач на Факултету музичке уметности и ауторка бројних уџбеника, научних и стручних радова, својим методичким поставкама је утицала на бројне генерације музичких педагога, како на оне који су имали част и привилегију да буду њени студенти, тако и на оне који су од ње учили и након њене смрти – на основу богате педагошке литературе коју је оставила. На ауторку овог рада посебан је утицај извршила њена публикација *Музички буквар*, намијењена почетном музичком описмењавању. Израсла на темељима Функционалне методе на народним основама Миодрага А. Васиљевића, обогаћена јединственим приступом који подразумева боје као асоцијације на основне тонске висине, публикација *Музички буквар* била је директна инспирација за стварање уџбеничке литературе намијењене почетној настави солфеђа у Црној Гори: уџбеника под називом *Музички кораци 1, 2 и 3*. У раду ће бити изложено како је Зорислава Васиљевић као научник и педагог утицала и још увијек утиче на музичке педагоге у окружењу, како су боје Зориславе Васиљевић инспирисале употребу *Чудесног металофона*, који чини окосницу рада са ученицима у првом трогодишњем циклусу у основним музичким школама у Црној Гори, те како је могуће користити традиционалну музику у музичким школама за увођење у музичку писменост и на њој извршити надоградњу за учење умјетничке музике.

Кључне речи: Зорислава М. Васиљевић, методика наставе солфеђа, боје, Чудесни металофон, уџбеничка литература.

PhD Vedrana Markovic

University of Montenegro
Academy of Music in Cetinje
E-mail: vedrana.mark@t-com.me

ZORISLAVA M. VASILJEVIC'S APPLICATION OF SYNESTHESIA IN BASIC SOLFEGGIO TEACHING

Zorislava M. Vasiljevic is a unique personality on the music pedagogy stage in Serbia and in the region. As a long time lecturer at the Faculty of Musical Arts and as author of many textbooks, scientific and expert papers, and through her teaching methods, she influenced numerous generations of music pedagogues, both those who had the honor and privilege of being her students, and those who learned from her even after her death – based on the rich pedagogical literature she left as her legacy. The author of this paper was especially influenced by her publication *Music Primer* which is dedicated to music literacy. The publication *Music Primer*, which grew on the foundation of the folklore-based Functional Method of Miodrag A. Vasiljevic, and which is enriched with a unique approach that implies colors as reference to basic pitches, was a direct inspiration for development of textbook literature dedicated to beginners' solfeggio classes in Montenegro: textbooks titled *Music Steps 1, 2 and 3*. This paper will present how Zorislava Vasiljevic, as a scientist and pedagogue, influenced and continues to influence music educators in the region; how Zorislava Vasiljevic's colors inspired the use of the *Miraculous Metallophone* which is a foundation in working with students in the first three-year cycle in Montenegrin elementary music schools; and how it is possible to use traditional music in music schools for introduction of music literacy and later use it as a starting point for improving knowledge and learning art music.

Key words: Zorislava M. Vasiljevic, solfeggio teaching methods, Miraculous Metallophone, textbook literature.

Др Саша Павловић

Универзитет у Бањој Луци

Академија умјетности

E-mail: sasa.t.pavlovic@gmail.com

МОКРАЊЧЕВ ОСМОГЛАСНИК У НАСТАВИ СОЛФЕЂА ЗОРИСЛАВЕ М. ВАСИЉЕВИЋ

Очување и промоција српског музичког блага била је једна од главних мисија проф. др Зориславе М. Васиљевић. Овај задатак, породично наслеђен, остваривао се директно кроз пажљиво бирање музичких примера и систематично организовање и планирање наставе предмета Солфеђо и Музичка култура, али и кроз бројне музиколошке и етномузиколошке радове и публикације. Осим рада на народној музичкој баштини, педагошки рад проф. Васиљевић обухватио је и примере из српске православне музике. У складу с тим, предмет истраживања овог рада представљају примери из Мокрањчевог *Осмогласника* у уџбеничкој литератури З. Васиљевић за наставу предмета Солфеђо и начин њихове примене. Дакле, циљ рада је да се прикажу методски поступци које је проф. Васиљевић користила на експерименталној настави солфеђа у основној и средњој музичкој школи за савладавање појединих гласова српског црквеног народног појања, као и могућност њихове примене за поставку и утврђивање одређених музичких појава и појмова. Осим наведеног, планирано је да се у раду прикажу теоријска полазишта проф. Васиљевић и њена тумачења одређених *гласова* из српског осмогласног музичког система која имају улогу и значај за саму интерпретацију истих. Крај рада резервисан је за изношење кратког критичког осврта проф. Васиљевић на педагошки подухват и методске поступке Стевана Стојановића Мокрањца које је он користио приликом рада на Богословији Светог Саве у Београду.

Кључне речи: Зорислава М. Васиљевић, Осмогласник, солфеђо, Мокрањац.

PhD SasaPavlovic

University of Banja Luka

Academy of Arts

E-mail: sasa.t.pavlovic@gmail.com

ZORISLAVA M. VASILJEVIC'S USE OF MOKRANJAC'S *OCTOECHOES* IN SOLFEGGIO TEACHING

One of the main missions for Prof. Dr. Zorislava M. Vasiljevic was to preserve and promote the Serbian musical heritage. This task, which was her family heritage, was accomplished through careful selection of music examples and systematic organisation and planning of instruction in the subjects of Solfeggio and Music Culture, as well as through numerous musicological and ethnomusicological works and publications. In addition to her work on folk music heritage, the pedagogic work of Prof. Vasiljevic also included examples from Serbian Orthodox music. Accordingly, the subject of research in this paper encompasses examples from Mokranjac's *Octoechoes* in Z. Vasiljevic's course books for Solfeggio, as well as the method of their application. Therefore, the aim of this paper is to present the methodical procedures applied by professor Vasiljevic in the experimental teaching of solfeggio in primary and secondary music schools, with the aim of mastering individual *voices* of the Serbian Church folk chant, as well as the possibility of using them to set and determine certain musical phenomena and concepts. Apart from the above mentioned, this paper aims to present professor Vasiljevic's theoretical starting points and her interpretations of certain *voices* from the Serbian eight-mode musical system, which play a particular role and have huge significance for the interpretation of the same. The end of the paper has been reserved for putting forward prof. Vasiljevic's short critical review of the pedagogical endeavour and methodical procedures of Stevan Stojanovic Mokranjac, which he applied in the course of working at the Saint Sava Seminary in Belgrade.

Key words: Zorislava M. Vasiljević, Octoechoes, teaching solfeggio, Mokranjac.

МА Урош Симић

ОШ „Надежда Петровић”, Beograd

E-mail: urossimic94@gmail.com

МЕТОДИЧКА ФУНКЦИОНАЛНОСТ КОМПОЗИТОРСКОГ ОПУСА ЗОРИСЛАВЕ М. ВАСИЉЕВИЋ ЗА МЛАЂЕ РАЗРЕДЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Средиште научног и стручног рада Зориславе М. Васиљевић свакако је у области музичке писмености, односно у методици наставе солфеђа и музичке културе. То се поготово односи на развој и даље унапређивање Функционалне методе Миодрага А. Васиљевића. У раду анализирамо њен композиторски опус у светлу поменутих области. Истичемо да смо анализи песама приступили из угла прикладности песме узрасту ученика према амбитусу и тематици, али и из методичког угла (у којој мери се остварују задаци наставе музичке писмености, али и других области наставе музичке културе на млађем школском узрасту). Један од главних закључака анализе песама за децу из композиторског опуса Зориславе Васиљевић најдиректније их повезује са наставом почетног музичког описмењавања у смислу да песме које нуди у Музичком буквару и другој литератури првенствено имају улогу да остварују неке од задатака наставе музичке културе. Треба истаћи и значај који народна песма има у систему наставе музичке писмености Зориславе Васиљевић будући да су оне главно упориште у овом процесу. Управо се због недостатка народних песама које ће на прави начин одговорити свим захтевима наставе рађа композиторски опус Зориславе Васиљевић. Њен опус и има циљ да тај недостатак премости нудећи деци песме које нису народне, али су писане на матерњем музичком језику, а којима се остварују задаци наставе музичке писмености на народним основама.

Кључне речи: настава почетног музичког описмењавања, песма у функцији наставе музичке писмености, ауторска песма на основама народне музике.

MA Uros Simic

Primary School Nadezda Petrovic, Belgrade

E-mail: urossimic94@gmail.com

THE METHODOLOGICAL FUNCTIONALITY OF THE COMPOSER'S OPUS OF ZORISLAVA M. VASILJEVIC FOR YOUNGER GRADES OF PRIMARY SCHOOL

The center of scientific and professional work of Zorislava M. Vasiljević is certainly in the field of musical literacy, that is, in the methodology of teaching solfeggio and musical culture. This especially refers to the development and further improvement of Miodrag A. Vasiljević's Functional Method. In this paper we analyze her composer's opus in light of the aforementioned areas. We are emphasizing that we analyzed the songs from the perspective of the appropriateness of the song to the age of pupils according to the ambitus and theme, but also from the methodical angle (to what extent are the tasks of teaching music literacy accomplished, as well as the tasks of the other areas of teaching musical culture at the younger school age). One of the main conclusions of the song analysis from the composer's opus of Zorislava Vasiljević most directly associates them with the teaching of initial musical literacy in the sense that the songs offered in *Muzički bukvar* and other literature primarily play a role in fulfilling some of the tasks of teaching musical culture. The importance of folk song in the system of teaching music literacy of Zorislava Vasiljević should also be noted, since they are the basis in this process. Her composer's opus was born from the lack of folk songs that will properly respond to all requirements of teaching musical literacy. Her opus has a goal to overcome this shortcoming by offering children non-folk songs which are written in the native musical language, and which fulfill the tasks of teaching music literacy on national grounds.

Key words: teaching initial music literacy, song in the function of teaching music literacy, author's song on the basis of folk music.

МА Маја Соколовић Игњачевић

Универзитет у Београду
Учитељски факултет
E-mail: maja.ignjacevic@gmail.com

ПРИМЕНА КОМБИНОВАНЕ ФУНКЦИОНАЛНЕ МЕТОДЕ ЗОРИСЛАВЕ М. ВАСИЉЕВИЋ У ПОСТАВЦИ ОСНОВА МУЗИЧКЕ ПИСМЕНОСТИ У ПРЕДШКОЛСКОЈ УЗРАСНОЈ ФАЗИ

У овом раду представићемо основне постулате Зориславе М. Васиљевић везане за поставку основа музичке писмености у оквиру предшколске узрасне фазе. Анализираћемо *Музички буквар*, публикацију Зориславе М. Васиљевић намењену, између осталих, и деци предшколског узраста. Приказаћемо примену комбиноване функционалне методе у предшколској узрасној фази, кроз анализу музичких садржаја (песама, посебно песама-модела, музичких игара, бројалица и нумера за слушање музике) и пратећих смерница за њихово коришћење у васпитно-образовном раду.

Кључне речи: Предшколско музичко васпитање, музичка писменост.

MA Maja Sokolovic Ignjacevic

University of Belgrade

Teacher Education Faculty

E-mail: maja.ignjacevic@gmail.com

APPLICATION OF ZORISLAVA M. VASILJEVIC'S COMBINED FUNCTIONAL METHOD IN ESTABLISHING THE BASICS OF MUSIC LITERACY IN PRESCHOOL AGE

In this paper we will present the basic postulates of Zorislava M. Vasiljevic's related to the establishing of the basics of musical literacy within the preschool age. We will analyze the *Muzički bukvar*, published by Zorislava M. Vasiljevic intended for preschool children, among others. We will show the application of the combined functional method in the preschool age category, through the analysis of music content (songs, especially model-songs, music games, rhymes and pieces for music listening) and the accompanying guidelines for their use in educational work.

Key words: Preschool music education, music literacy.

Др Гордана Стојановић

Универзитет у Београду

E-mail: gordanastojanovic@eunet.rs

ИМПЛИКАЦИЈА МЕТОДИЧКИХ ИДЕЈА ЗОРИСЛАВЕ М. ВАСИЉЕВИЋ У НАСТАВНОМ ПРОГРАМУ ЗА ПРЕДМЕТ МУЗИЧКА КУЛТУРА (ОБЛАСТ МУЗИЧКА ПИСМЕНОСТ) ЗА МЛАЂЕ РАЗРЕДЕ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

У програму наставе музичке културе за основно образовање и васпитање један од обавезних садржаја учења јесте музичко описмењавање – увођење ученика у вештину певања и свирања из нотног текста. Анализом наставних програма за предмет Музичка култура за први, други, трећи и четврти разред основног образовања и васпитања може се сагледати, с једне стране, правац којим се одвија/одвијала настава музичке писмености, а с друге стране, какав значај јој се даје/давао. Импликација методичких идеја Зориславе М. Васиљевић у актуелном, реформисаном (2017) наставном програму за предмет Музичка култура, у сегменту наставни садржај и дидактичко-методичког упутства који се односе на поставку музичке писмености, даје сасвим другу димензију и правац настави музичке писмености. Јасно се у Програму препоручује развој гласовних и ритмичких способности кроз активности певања, свирања, покрета, а у функцији музичког описмењавања. Посебно се истиче поставка звучног фонда који ће се, касније, преко графичког представљања повезати са нотном сликом. У циљу сагледавања значаја импликације методичких идеја З. М. Васиљевић у наставном програму за предмет Музичка култура спроведена су два истраживања. У првом, анализирањем програма за предмет Музичка култура, извршена је идентификација када су се први пут, у којој мери и на који начин појавиле идеје методичког приступа учењу музичке писмености З. М. В. У другом, компаративном анализом Програма, евалуиран је развој наставе музичке писмености као сегмента предмета Музичка култура од 1990. до 2018. Оба истраживања са резултатима су обухваћена овим радом.

Кључне речи: музичка писменост, процес музичког описмењавања, наставни програм за предмет Музичка култура, млађи разреди основног образовања.

PhD Gordana Stojanovic

University of Belgrade

E-mail: gordanastojanovic@eunet.rs

IMPLICATIONS OF ZORISLAVA M. VASILJEVIC'S PEDAGOGICAL IDEAS IN THE NATIONAL CURRICULUM FOR MUSIC (FIELD OF MUSIC LITERACY) IN LOWER GRADES OF ELEMENTARY EDUCATION

Acquisition of musical literacy – developing students' skills for singing and playing from sheet music – is compulsory learning content in music education in elementary school. Pedagogical direction in teaching musical literacy and the importance which is given to the same field can be seen by analyzing the curriculum for the subject of Music Culture for the first, second, third and fourth grades of primary education. The implication of the pedagogical ideas of Zorislava M. Vasiljevic in the current, reformed (2017) curriculum for the subject Musical Culture, in the part of teaching content and didactic-methodical instructions relating to musical literacy, gives a completely different dimension and pedagogical direction in the process of acquiring musical literacy. The curriculum, clearly, recommends the development of student voice and rhythmic skills through the activities of singing, playing and movement which are necessary for the acquisition of musical literacy. Particularly emphasized is the sound setting for pitches and rhythmic patterns which will be connected with graphic presentation first, and then later with notation. In order to evaluate the importance of the implications of Z. M. Vasiljevic's pedagogical ideas in the curriculum for the subject of Music Culture, two studies have been conducted. The first study identify when, to what extent and in what way the ideas of Z. M. Vasiljevic's methodical approach to learning musical literacy appear in the curriculum for Music Culture. The second study, through a comparative analysis of the Curriculum from 1990 to 2018, evaluates the development of musical literacy teaching as a segment of the subject Musical Culture during that period. Both studies with results are included in this paper.

Key words: music literacy, proces of acquiring music literacy, Curriculum for the subject of Music Culture, lower grades of elementary education.

Мр Драгана Тодоровић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

E-mail: dada2609@yahoo.com

ТРАГОМ РУКОПИСА *ОД НОТНОГ ПЕВАЊА ДО МОДЕРНЕ НАСТАВЕ СОЛФЕЋА* ЗОРИСЛАВЕ М. ВАСИЉЕВИЋ

Последње деценије двадесетог столећа означиле су квалитативни помак у морфологији развојних токова унутар историје српске музичке педагогије. Покретањем студиозних научних истраживања у области методике и наставе нотног певања/интонације/солфеђа као појединачне музичко-педагошке дисциплине, трасиран је пут историографским разматрањима и хронолошкој реконструкцији српске музичко-педагошке праксе. Зорислава М. Васиљевић (1932–2009), дугогодишњи професор Факултета музичке уметности у Београду, својим богатим педагошким и научним радом оставила је неизбрисив траг у историји српске музичке педагогије. Минуциозним истраживањем српске музичко-педагошке прошлости, у својим публикованим рукописима допринела је осветљавању великих напора својих претходника у погледу принципа и система рада, наставне литературе, као и третмана нотног певања/интонације/солфеђа у оквирима српског музичког школства. Године 1994. писцу ових редова Зорислава М. Васиљевић је с великим поверењем предала свој необјављени рукопис *Од нотног певања до модерне наставе солфеђа – Историјски развој наставе солфеђа у Србији* настао давне 1975. године. Пуних двадесет пет година рукопис је чуван као поверљиви материјал и никада није био коришћен ни у једном погледу. Овај писани извор представља специфичну историјско-методичко-аутобиографску студију проткану идејом педагошке афирмације националног идентитета и уједно извориште најзначајнијих, касније објављених издања Зориславе М. Васиљевић из области методике наставе солфеђа. Као „карика која недостаје“, рукопис *Од нотног певања до модерне наставе солфеђа – Историјски развој наставе солфеђа у Србији* је историјска грађа од великог значаја, коју ћемо са великим задовољством презентовати широј музичкој/научној јавности.

Кључне речи: Зорислава М. Васиљевић, необјављени рукопис, методика наставе солфеђа.

MA Dragana Todorovic

University of Arts in Belgrade

Faculty of Music

E-mail: dada2609@yahoo.com

FOLLOWING THE TRAIL OF THE MANUSCRIPT *FROM NOTE SINGING TO THE MODERN TEACHING OF SOLFEGGIO* BY ZORISLAVA M. VASILJEVIC

The last decades of the twentieth century have marked a qualitative shift in the morphology of developmental trends in the history of Serbian music pedagogy. Initialization of studious scientific research in the field of methodology and teaching of note singing/intonation/solfeggio as an individual musical and pedagogical discipline, paved the way for historiographical considerations and chronological reconstruction of Serbian musical-pedagogical practice. Zorislava M. Vasiljević (1932–2009), a long-time professor at the Faculty of music in Belgrade, has left an indelible mark in the history of Serbian music pedagogy by virtue of her significant pedagogical and scientific work. Meticulously researching Serbian musical-pedagogical history, in the published works of Zorislava M. Vasiljević, highlighted the great efforts of her predecessors, especially in terms of principles and systems of musical-pedagogical teaching practise, teaching literature, as well as the treatment of the teaching of note singing/intonation/solfeggio within Serbian music education. In 1994, Zorislava M. Vasiljević with great confidence gave her unpublished manuscript *From Note Singing to the Modern Teaching of Solfeggio – Historical Development of the Teaching of Solfeggio in Serbia* (created in 1975) to the author of this text. For twenty five years the manuscript was kept as confidential material and has never been used in any regard. This written source is a specific historical-methodical-autobiographical study, interwoven with the idea of pedagogical affirmation of national identity and also the origin of the most important, later published works of Zorislava M. Vasiljević in the sphere of methodology of teaching solfeggio. As a „missing link”, the manuscript *From Note Singing to the Modern Teaching of Solfeggio - Historical Development of the Teaching of Solfeggio in Serbia* is a historical document of great importance, that we are pleased to present to the wider musical/scientific community.

Key words: Zorislava M. Vasiljevic, unpublished manuscript, solfeggio teaching methodology.

Др Јелена Цветковић Црвеница

Универзитет у Нишу

Факултет уметности

E-mail: lesnjakjelena@gmail.com

ПУБЛИКАЦИЈЕ ЗОРИСЛАВЕ М. ВАСИЉЕВИЋ ПОСВЕЋЕНЕ ОБЛАСТИ РИТМА

У настојању да артикулишемо једну од бројних специфичности музичко-педагошке делатности Зориславе М. Васиљевић, кренули смо са позиција методичких усмерења исказаних у ауторским публикацијама посвећеним области ритма – *Теорија ритма са гледишта музичке писмености*, *Солфеђо-ритам* уџбеници од 1. до 6. разреда основног музичког образовања и необјављен уџбеник *Методика наставе ритма – 1. део*. Из симбиозе теорије и праксе, а на темељима народне музичке традиције, произашли су уџбеници у којима је област ритма, визионарски и марљиво, промишљеним одабиром материјала, рашчлањивањем и систематизацијом ритмичких појмова и појава у музици, научно постулирана, сагледана са историјског, критичког, теоријског и практичног аспекта. Важност музичког језика и значај одређене средине музичког наслеђа и говора за развијање ритмичког осећаја постављен је као део комплексног задатка и полазна позиција за изградњу музичког слуха, а ритам дефинисан као „један од живих темеља музичке писмености“.

Кључне речи: Солфеђо, ритам, музичко наслеђе, музичка писменост, Зорислава М. Васиљевић.

PhD Jelena Cvetkovic Crvenica

University of Nis

Faculty of Arts

E-mail: lesnjakjelena@gmail.com

ZORISLAVA M. VASILJEVIC'S PUBLICATIONS DEDICATED TO THE FIELD OF RHYTHM

In an effort to articulate one of many aspects of Zorislava M. Vasiljević's musical-pedagogical work, we started from the positions of methodological orientations expressed in the author's publications dedicated to the field of rhythm – *Rhythm Theory from the Point of View of Musical Literacy*, *Solfeggio-Rhythm* textbooks from 1st to 6th elementary music education grade and the unpublished textbook *Methods of Rhythm Teaching – Part 1*. From the symbiosis of theory and practice, and on the basis of the folk music tradition, emerged textbooks in which the field of rhythm was scientifically postulated in a visionary and diligent manner, with a thoughtful choice of material, a breakdown and systematization of rhythmic terms and phenomena in music, and viewed from historical, critical, theoretical and practical aspects. The importance of musical language and the significance of a particular milieu of musical heritage and speech for the development of a sense of rhythm is established as part of a complex task and the starting position for the construction of musical hearing, and the rhythm defined as „one of the living foundations of musical literacy.”

Key words: Solfeggio, rhythm, musical heritage, musical literacy, Zorislava M. Vasiljevic.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

78.072:929 Васиљевић З. М.(048)
78.01(497.11)(048)

НАУЧНА конференција Зорислава М. Васиљевић
- живот и дело (2019 ; Београд)

Апстракти = Abstracts / Научна конференција Зорислава М. Васиљевић - живот и дело, Факултет музичке уметности, 8 - 9. новембар 2019. = Scientific Conference Zorislava M. Vasiljevic - Life and Work, Faculty of Music, November 8th-9th 2019 ; [уредник Ивана Дробни]. - Београд = Belgrade : Факултет музичке уметности, 2019 (Београд : Тон плус). - 49 стр. ; 24 cm

Апстракти на срп. и енгл. језику. - Тираж 60.

ISBN 978-86-81340-15-8

а) Васиљевић, Зорислава М. (1932-2009) - Апстракти

COBISS.SR-ID 280411916

